

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ STEM-ОСВІТИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ – МОЖЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ХІМІЧНИХ ЗНАНЬ

Терещенко Наталія Ігорівна,

Здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня II курсу, morozyuk908@gmail.com
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Романишина Людмила Миколаївна

професор, доктор педагогічних наук,
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Анічкіна Олена Василівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хімії, eva_kvitka@meta.ua
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Запровадження STEM-навчання здатне підготувати здобувачів освіти до післяшкільного навчання та працевлаштування відповідно до вимог сьогодення. Запровадження інтеграції навчання шляхом залучення STEM-освіти є актуальним, адже воно дає змогу «спресувати» споріднений матеріал ряду навчальних предметів довкола однієї теми, усунути дублювання у вивченні певних питань, ущільнити знання, опанувати великий обсяг навчального матеріалу, досягти цілісності знань, залучати здобувачів освіти до процесу отримання знань, формувати творчу особистість і здібності здобувачів освіти, дати можливість у подальшому застосовувати набуті знання з різних навчальних предметів у професійній діяльності.

Головна мета STEM-освіти полягає у формуванні й розвитку розумово-пізнавальних і творчих якостей молодого покоління, рівень якого визначає конкурентну спроможність на ринку праці, вдосконаленні в закладах освіти науково-дослідної та інженерної освіти. Завдання STEM-освіти: зростання кількості здобувачів освіти, які виявляють інтерес до технічної творчості, нових технологій та досліджень у міжпредметних суміжних галузях, розвиток умінь і формування в молодих інноваторів навичок (креативність, вміння бачити і розв'язувати проблеми, вміння працювати в команді, комунікативні навички), підтримка наукової, технічної та інженерної складових в додатковій освіті здобувачів освіти та розширення можливостей залучення здобувачів освіти до роботи у природничо-наукових та інженерних лабораторіях, надання доступу до сучасного обладнання та інноваційних програм, мотивація здобувачів освіти старших класів до продовження освіти в науково-технічній та інженерній сферах, ознайомлення з новими технологіями, популяризація винахідницької та науково-дослідницької діяльності, проектно-орієнтоване навчання здобувачів освіти під керівництвом молодих вчених та інженерів і формування експертної спільноти з оцінки результатів діяльності STEM-центрів регіонального, обласного і районного рівнів, створення умов задля адаптації та впровадження інноваційних програм [6, с. 232].

Інтегровані уроки хімії, які включають використання STEM-освіти, дають змогу сформуванню таких наступних компетенцій: ціннісно-сміслові (розуміння мети уроку та важливості вивчення теми), загальнокультурні (культура мовлення, почуття патріотизму та історичні дані про населений пункт), інформаційні (робота з комп'ютером і вміння самостійно підбирати необхідний матеріал), комунікативні (вміння працювати в групах, слухати, спілкуватись і лояльно ставитись до людей протилежною точкою зору). Для ефективного проведення інтегрованих уроків хімії на основі STEM-технологій необхідні такі умови, як: правильне визначення об'єкту вивчення, ретельний і відбір змісту уроку; високі професійні якості педагогів, що забезпечать творчу співпрацю вчителів і здобувачів освіти; включення в навчальний процес самоосвіти здобувачів освіти; використання методів проблемного навчання, активізація розумової діяльності на всіх етапах уроку; осмислене

поєднання індивідуальних і групових форм роботи; обов'язкове врахування вікових і психологічних особливостей здобувачів освіти [8].

Ключовими аспектами STEM-підходу в проведенні інтегрованих уроків хімії є: інтеграція в єдину парадигму змісту й методології природничих наук, інформаційних технологій, інженерного дизайну та математичного інструментарію; конструювання навчальних планів та програм на міждисциплінарній засаді; інтегроване навчання згідно з певними темами, а не окремими навчальними дисциплінами; використання когнітивних і соціальних технологій, а також трансферу знань; навчання на реальних техніко-технологічних, економічних і соціально значимих проблемах; зосередження уваги на комплексному формуванні наукового та інженерного мислення.

Тож STEM-освітою передбачається формування критичного мислення та навичок дослідницької діяльності. STEM-технології вимагають від здобувачів освіти значного обсягу здібностей до критичного мислення, вміння працювати в команді та самостійно. Перед педагогами STEM-освіта ставить завдання інтеграції навчальних предметів та забезпечення в процесі навчання взаємозв'язку між суміжними науками. Перспективи використання STEM-освіти в процесі інтегрованого навчання хімії спроможні розвивати природничу, математичну, технологічну та інформатичну освітні галузі, науково-технічну творчість, підприємництво, а також формувати в здобувачів освіти критичне мислення й етичні норми науково-технічної діяльності; розробляти інноваційні навчальні програми, зокрема для здобувачів спеціалізованої освіти наукового спрямування та освітніх програм для педагогічних працівників, ураховуючи при цьому потреби ринку праці; розширювати та зміцнювати партнерську співпрацю між закладами освіти та роботодавцями; популяризувати природничо-математичну освіту; сприяти забезпеченню гендерної рівності в природничо-математичній освіті.

1. Барна О.В. Впровадження STEM-освіти у навчальних закладах: етапи та моделі. STEM-освіта та шляхи її впровадження в навчально-виховний процес: зб. матеріалів І регіональної наук.-практ. веб-конференції, Тернопіль, 24 травня 2017 р. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. С. 3–8.

2. Багашова В. STEM-освіта – від уроку до інновації. Наук. зап. Малої акад. наук України. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. Центр «Мала акад. наук України». Київ, 2017. Вип. 10. С. 183–196.

3. Балик Н.Р. Підходи та особливості сучасної STEM-освіти. *Фіз.-мат. освіта*. 2017. Вип. 2. С. 26–30.

4. Биковський Я.Т. До питання теоретичних положень STEM в освіті. *Наук. зап. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова*. Київ, 2019. Вип. 143. С. 29–35.

5. Гончарова Н.О. Впровадження STEM-освіти в навчальних закладах (за результатами опитування науково-педагогічних працівників ОПППО). Наукові записки Малої академії наук України: зб. наук. праць. К. : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2016. Вип. 8. С. 231–240.

6. Євтушевська Т.С. Інтеграція – провідний принцип STEM-освіти. *Географія*. 2018. № 21/22. С. 2–8.